عؤمور آیناسی

قافلانتی

عؤمور آیناسی

«شعر مجموعه سی»

م. قافلانتی

قافلانتی
عؤمور آیناسی
نشره حاضیرلایان: حسن ایلدیریم
چاپ اوّل: زمستان ۶۹
تیراژ: ۳۳۰۰
حروف‌چینی نمونه ایران لیتوگرافی پیچاز
چاپ دیبا، افق
مرکز پخش: نشر مینا، خیابان انقلاب، خیابان فروردین، بن بست حقیقت، پلاک ۶۰

ایچینده کیلر

اؤن‌سؤز	—
باشینا دولاندیغیم	۱۳
مارال	۱٤
تبریزیم	۱۷
منیمدیر	۱۹
داغلار	۲۰
نئیله‌ییر	۲۲
شاعر	۲٤
من بولبولم	۲۵
قوربان اؤلوم	۲۷
عؤمور آیناسی	۲۸
غیرتین اؤلسون	۳۱
دونیا گؤزللشسین	۳۲
ائل سئوینسین	۳٤
قارداش	۳٦
سئوگیلیم	۳۸
دورنالار	۳۹
اؤلماسا	۳۹
جیران	٤۱
دئدیم	٤۲
شاعرین یؤلو	٤٤

عاشیق	٤٥
دئدی—دئدیم	٤٧
سئچندن‌بری	٤٩
منه	٥٠
من یازدیم	٥١
ساوالان	٥٤
اؤلمزبیرانسان	٥٥
اؤلماسایدی	٥٨
آغلاماسین	٥٩
حیاتدا وارام	٦٠
سنی آناندا	٦٤
سؤزه گلمیشم	٦٧
حیات	٦٩
بیلمه‌سم	٧٠
سئویلیم، ساوالانیم	٧١
سهئیلیم منیم	٧٢
آذربایجان اوشاق آدلاری	٧٣
گئدیرم	٧٥
دئدی	٧٦
گئتمه‌رم	٧٧
گئتدی	٧٨
"ساپلاق"دان تضمین	٧٩

اؤن سؤز

«م. قافلانتی» نین «عؤمور آیناسی» آدلاندیردیغی بو کتاب دوغروسو بیر انسان—شاعر عؤمرونون آیناسی دیر. بیز بو آینایا باخارکن، شاعرین کئچیرتدییی اضطرابلاری، هیجانلاری دویور ؛ سئوینجلرینی، کدرلرینی حس ائدیریک؛ آرزو و امیدلرینی، محبت و نیفرتلرینی باشا دوشوروک؛ وطنیمیزده باش وئرن ایریلی— خیردالی اجتماعی حادثه‌لرین، شاعرین معنویاتیندا پوزولمایان ایزلرینی آچیق— آیدین گؤروروک؛ بونونلا یاناشی، یارادیجیلیغی نین کئچیرتدییی انکشاف یولونو ایزله‌ییریک؛ اوْنون بیر شاعر کیمی نائلیت لرینی، نقصانلارینی عیانی صورتده گؤروروک. دئمک اولارکی، بو شعر مجموعه سی شاعرین سئچیلمیش اثرلری عنوانینی دا داشییا بیلر. چونکی بو مجموعه ده اوْنون مختلف ایللرده، مختلف موْضوعلاردا، فوْرمالاردا یازدیغی اثرلرین نمونه لری توْپلانیب و یارادیجیلیغی نین سجیّه‌وی خصوصیت لرینی اؤزونده جمعلشدیره بیلیب. شاعرین «عؤمور آیناسی» آدلاندیردیغی بو شعر مجموعه سی، اوْنون شخصی حیاتی و معنویاتیندا عکس اوْلونان اجتماعی حادثه‌لرین پوئتیک دونیاسی نین گوزگوسودور دئسک، یانیلماریق. بو کتاب اوره ک—سؤز آیناسی دیر.

«قافلانتی» شخصی حیاتیندا چوخ عذاب و اذیت لر چکیب؛ شاهلیق رژیمی نین دؤزولمز و غیرانسانی شرایطینده یاشاییب؛ عدالت سیزلیک لری قانی لا، جانی لا حس ائدیب؛ غدّار محمدرضانین قیلینجی نین دالی—قاباغی کسن زامان مجبوراً دوغمایورد—یوواسینی بوراخیب؛ تحصیل عوضینه چؤره ک دالینجا قاچیب؛ تهراندا محرومیّت لرین قوجاغیندا بیرگونده بئله آسوده لیک

گؤرمه‌ییب؛ یئدیبی، ایچدیبی زه‌هرله بولانیب. بونلارین هامیسی ایستر—ایسته‌مز گنج «قافلانتی»نی ظولمه، عدالت سیزلییه قارشی یـۇنلدیـب. او شاه رژیمینه درین نیفرت بسله‌ییب و اوْنون ییخیلماسینی اوره‌کدن آرزولاییب. بو دؤرو حیاتی شاعرین اثرلرینده درین ایز بوراخیب و اوْنون شخصیت‌ینده، صنعتینده بارز شکیلده گؤزه چارپان جسورلوق، مبارزلیک، دؤنمزلیک کیمی غرور حس لرینین قایناغی محض یاشاییشی اولوبدور.

غربت آب و هواسی، اوزون ایللر دؤغما وطنین آیریلیغی، شاعرین مصراعلارینداحزین لیک، کدر و حسرت حس لری، اونون قیزغین، آلوولو مصراعلاریندا کی جوشغونلوق‌لا یاناشی دویولماقدادیر. آجیناجاقلی حیاتی، اوندا رومانتیک خیاللارین باش قالدیرماسینا سبب اوْلور. سانکی شاعر آجیناجاقلی وضعیتدن یاخا قورتارماغا، خلاص اوْلماغا رومانتیک قانادلارا درین احتیاج دویور.

یوخاریدا سایدیغیمیز عامل لرین بیر—بیرینه قوْووشماسی، شاعرین صنعت ایده‌آللارینا دوز استقامت وئریر. اوْنون حقیقی صنعت یولونا قدم قویماسینا کؤمکچی اولورلار. «قافلانتی»نین صنعتی یالنیز گئرچک حیاتدان یارانمیش بدیعی صورتلره چئوریلیر، اویدورما و ساختا مضمونلاردان قاچیر:

شاعره صداقت، شرف، شان وئره‌ن،
شعیر دامارینا ایستی قان وئره‌ن،
شاعرلیک یولونو دوز نشان وئره‌ن،
انسانلیق عشقی له چار پان اوره‌کدیر.

انسانلیق عشقی له چارپان صنعتکار اوره‌یی، اونو کلاسیک شعریمیزین معاصر سسله‌نن عنعنه‌لرینه باغلاییر و اولو نظامی، نسیمی، فضولی، واقف،... ساهر ارثینده کی انسان لیاقتینه حصر اولونموش صنعت یوْلونو ییه‌لنمه‌یه دوغرو یؤنلدیر و اشرف مخلوقات سایبلان انسانین تـرنّمچوسو اوْلماغا جسارت تاپاراق، اوْنونلا

فخر ائدیر:

آلقیشلادیم حقیقتی آنانلارین عشقینی،
یئر اوزونده ائل دردینی قانانلارین عشقینی،
الی قابار، آلنی آچیق انسانلارین عشقینی؛
نغمه قوشدوم ایللر بویو، وطن دئدیم، دیل دئدیم،
سینه گردیم سؤزلریمی بم دئمه‌دیم، زیل دئدیم.

باخ، بوبیر بند شاعر «قافلانتی» نین شعرلرینین ائپیگرافی، صنعتی نین، موضوعلارینین آناخطی دیر و شاعر، آلقیشلادیغی بو وارلیق‌لارین، آنلاییش‌لارین شأنینه مختلف چالارلی، مختلف مضمونلو، فورمالی اثرلر یازیب، یارادیبدیر.

«م. قافلانتی» ایگیرمی ایله یاخین دیرکی شعرله مشغول اولور. یازیب یاراتدیغی اثرلری مطبوعاتدا، مجموعه‌لرده نشر ائتدیریر. اونون موضوعلاری‌نین چوخو، ایندیکی ادبیاتیمیزدا دؤنه‌ــدؤنه ایشله‌نن، مراجعت اولونان و داها دوغروسو ادبیاتیمیزین آپاریجی موضوعلاری‌دیر. بونلار خالقیمیزین روحوندان دوغان، جمعیتیمیزین ایره‌لی سوردویو طلب‌لردن و زمانه‌میزین ایستکلریندن تؤره‌نن موضوعلاردیر. شاعرین اجتماعی لیریکاسی‌نین باش موضوعلاری‌دا محض گونده‌لیک حیاتیمیزدا باش وئره‌ن حادثه‌لر، جمعیتیمیزده اولان انسانی خصوصیت‌لرین ترنّومو، خالقیمیزین معنوّیاتینا یاد اولان عئیبه جرلیکلره قارشی اعتراض، بیر سؤزلـه: انسان سعادتی، وطن آبادلیغی، دوستلوق، امین‌ــآمانلیق کیمی موضوعلاردیر.

اللی ایلدن آرتیق حؤکوم سوره‌ن قانلی‌ــقادالی شاهلیق اصول اداره‌سی، وطنیمیزی یادلارین اویلاغینا، ملی وارلیغیمیزی استعمارچی‌لارین اویونجاغینا چئویرمیشدی؛ شاه و اونون دؤره‌سی جمعیتیمیزده پوزغون احوال‌ــروحیه

یاراتمیشدی؛ زینداںلاری آباد، اؤلکه‌نی ویرانا قویموشدو؛ استبداد و دیکتاتورلوق ایستر–ایسته‌مز شعریمیزی عصیان بایراغینا چئویرمیشدیر. اؤ زامان قافلانتی نیندا شعرلرینده بو عصیان فریادلاری گوجلوایدی:

گؤرورم چؤخداندیر باتیبلار یاسا،
شاهلارین ظولموندن دولوبدور کاسا.
اوره کلرده اولفت اکن ده یؤخدور
دیللر قاداخلانیب، قول‌لار باغلانیب،
هئچ بیر جینقیرتی دا چکن ده یؤخدور.

بو فاجعه‌لی، دؤزولمز شرایط، شاعری اوره کدن سارسیدیرسا، اؤنون ائل ایله بیرلیکده مبارزه‌یه اینامینی، عزمینی گوجلندیریر، سسینی ائللرین سسینه قاتاراق، سانکی شانلی انقلابیمیزین نهایت غلبه چالاجاغینی ظالم و غدّار شاها عکس ائتدیریردی:

سن ای قان گؤلونده اوزه‌ن تاجدار
بیل، گنجه دالیندا آیدین سحروار.
گله‌جک اوگون کی سنین ساراپین—
ائللرین الی یله ویران اولاجاق.
قیشا چئوریله‌جک باهارین، یایین.

بو آرزولار، نیدالار، حقیقته چئوریلدی. نهایت کول آلتیندا کی کؤزلر شعله‌لندی، شاهین بوساطی پوزولدو. شاعر بو مصراعلاری ایله فخر ائده بیلیر. هله انقلابا ایکی ایل قالمیش یازیلان بو شعر، بیر داها ثبوت ائدیرکی، حیات‌لا، ائل‌له باغلی صنعت، گله‌جه‌یی آیدین صورتده جانلاندیرا بیلر، تاریخی یاخشی باشا دوشه بیلر.

«م. قافلانتی» نین شعرلرینین ایلهام منبعی، اؤنلارین اوزه‌یی، مایاسی وطن

تۆر پاغی دیر. بوتۆر پاغین باری، برکتی، صداقتلی انسانلاری، الهی گؤزه‌ل لییی، خالق قهرمانلاری، موسیقی سی، دونی، صاباحی و بوگونو شاعرین اوره‌یینده نغمه‌لره، مصراعلارا چئوریلیر؛ اونلارا قول—قاناد وئریر؛ شاعرده نجیب حس‌لر، نیک‌بین احوال—روحیه، جسورلوق، دؤنمزلیک، متانت، وقارکیمی انسان خاصیت‌لرینی یاشادیر و بو خاصیت‌لرین نغمه کارینا چئویریر. اؤنو شاعر ائده‌ن، اؤدو— کؤزو، ایشیغی سؤنمه‌ین وطن تۆر پاغی دیر. شاعر حاقلی دیرکی دئسین: «سؤندورمه‌دیم اوره‌ییمده وطنیمین چیراغین». بو چیراغ اؤنون اوره‌یینده سؤنرسه، شاعرلی یینی، انسانلیغینی، هر شئی نی ایتیرر:

وطنیم شمع دیر، من ده پروانا،
دولاننام باشینا من یانا—یانا.
اوره‌ییم باغلی دیر آذربایجانا
هرزامان قئیدینه قالمیشام، قاللام.

شاعر، وطنین بوگونو ایله برابر، دونه‌نینی ده دوشونور. وطن قهرمانلارینین سیماسینی، اونلارین حیاتینی، مبارزه‌سینی گؤزلری اؤنونده جانلاندیریر. او قهرمانلارین خیالی، شاعره وطنداشلیغین، وطنه باغلی لیغین، انسانلیغین درین معناسینی اؤیره‌دیرلر. رومانتیک خیاللار، رؤیالار عالمینده دونن غرور حسی له ائکیز، دوغما حسرتلرله بویانمیش دویغولارلا باش قالدیریر؛ قلبینی خاطیره‌لر بئشی یینده تر په‌دیر؛ اوشاقلیق چاغلاری، آنالایلاسی لا قوشا نغمه‌له‌نن ساز و بولبول جهجهه‌لری قۆینوندا بیرداها ئینی دن (رؤیادا) دوغولور:

قافلانتی یام آندیم او گونلری من،
جانلاندی گؤزومده چیچکلی وطن.
کئچدی اوره‌ییمدن اوگول، اوچمن
بولبوللو باغلاری یادیما دوشدو.

دونن‌له، صاباح آراسیندا دائیما اوچوشدا اولان رومانتیک خیال، صاباحا بوْیلاناندا، نجیب دویغولار، دوشونجه‌لر، امیدلر، آرزولارلا آشیلانمیش مژده‌لره چئوریلیر. وطنین آباد لیغی، ائللرین شاد و خوشبخت یاشاییشی، بدیعی بوْیالاری، صمیمی آهنگ‌له گؤزلریمیز اؤنونده لؤوحه یارادیر:

چاغلاسین شلاله‌لر،
چَتیر آچسین لاله‌لر،
قورتارسین غم، ناله‌لر،
سئوینسین ائل، سئوینسین

بوگؤزه‌ل آرزو و ایستک‌لر تکجه وطنله محدود لاشمیر. دونیا اوزونده صلح و امین– آمانلیق، انسانلارین ملیّت‌یندن آسیلی اولمایاراق، قارداشجاسینا یاشاماغی تصویر ائدیلیر و انسان الی یله، انسان ذکاسی یلا بزه‌نمیش دونیانی، خیالاً بئله آرزولاییر، بئله گؤرور:

دونیا گؤزه‌ل لشسین انسان الی یله
بوتون گؤزه‌ل لیکدن کام آلسین انسان.

یاشاسین، یاشاتسین اؤز عملی یله
آزادلیق قوینوندا قوجالسین انسان.

«م. قافلانتی»نین اثرلری مضمون، فورما اعتباریله توکنمز سؤز ثروتیمیزدن قیدالانیر. بونودا جرعتله دئمک اوْلارکی انقلابدان سوْنراکی اِنکشاف ائتمکده اوْلان ادبیاتیمیز، خصوصی یله شعریمیزین آخینی، شاعره تأثیرسیز قالماییب. بو ادبی محیط، شاعرین شعرلرینده مضمونلاردان، فورمالاردان توتموش باشقا اوسلوبی مسئله‌لره قده‌ر، اوْنون یارادیجیلیغیندا گوجلو تأثیر بوراخیب. آنجاق بو او دئمک‌دئییل کی، شاعرسؤیودآغاجی کیمی هریئل له، هر یاناباشینی‌اَییب، یاخود سیما سیزلاشیب. یوخ، او موْضوعلارینا اؤز گؤزو ایله باخیر؛ اوْنلارا اؤز اوره‌یی–

ایله یاناشیر. جانلی دانیشیق دیلیندن، خالق ایفاده‌لریندن، عاشیق پوئزیاسی نین امکانلاریندان تئز–تئز استفاده ائده‌رک، شعرینه باشقابیر طراوت باغیشلاییر. باخ، بو قبیلدن اولان خصوصیت‌لر اونو باشقالاریندان فرقلندیریر، و ائله بو ساحه‌ده شاعرین یارادیجیلیغین قیمت لندیرمک اولار.

«م. قافلانتی»نین شعرلرینده بیرسیرا آذربایجان شعرینه خاص اولان، دوغمالاشان اؤبرازلارلا راستلاشیریق. بو اؤبرازلارین بیر چوْخو شفاهی ادبیاتیمیز واسطه‌سی ایله یازیلی ادبیاتیمیزا کؤچوب و اؤرادا باشقا اؤبرازلارلا برابرحقوقلی یاشاماقدادیر. آنجاق «قافلانتی»بو اؤبرازلارین خاراکتریک خصوصیت‌لرینی ساخلایاراق اؤنلاری معاصر لشدیریر؛ اؤز معنوی دونیاسی و دؤورو شرایطی ایله اویغونلانشدیریر، و اؤزلشدیریر؛ اونلاری یئنی تیپ‌لی تقدیم ائدیر:

مارال بیرآن منه باخدی
قلبیمی یاندیریب، یاخدی.
بخت اولدوزو گؤیدن آخدی
بیر آخشامین سوْن چاغیندا،
قافلانتی نین قوجاغیندا،

بو مارال، ماهنی لاردا دینله‌دی ییمیز، چؤللرده گؤردوپوموز مارال‌لا بیر آز فرقله‌نیر. بو مارال انسانی لشمیش مارال دیر. «قافلانتی»نین بو قبیلدن اؤلان اؤبراز لارینین هامیسی بئله‌بیر خاراکتر داشی‌یر. اونلار شاعرین دؤورو محیطی ایله اویغون اولان گؤزه‌لیک‌لرین، تمیز لیک‌لرین فاجعه یه اوغرامیش تراژیک صورتلری دیرلر.

«م. قافلانتی»نین «عؤمور آیناسی» کتابی، عمومی یارادیجیلیغی، شخصیتی، موْضوعلاری و اوسلوبو حاقّیندا چوخ سؤز دئمک اولار. آنجاق بو بیر مقدّمه‌نین

عهده‌سینه قویولموش وظیفه‌دن چیخماق دئمک‌دیر . اوخوجولار یقین کی کتابی اوْخویاندان سوْرا بیر سیرا باشقا مسئله لرله ده مشغول اوْلاجاقدیرلار و شاعر حاقّیندا، کتاب حاقّیندا باشقا جور فیکر یوروده‌جکلر. من اونلاری باشا دوشه‌رک، حاقلی حساب ائدیرم. آنجاق من اؤزوم بئله دوشونموشم و بو کتابی بئله قیمت لندیرمیشم. اوْنلاردا باشقاجور دوشونمک لرینه حاقلی دیرلار. من بئله دوشونورم کی، منیم‌ده فیکیرلریمه شریک چیخان اوخوجولارینداسایی آز اولمایاجاق.

قافلانتی (قافلانکو) داغی، داغلار سیراسیندا بیر داغ اوْلدوغو کیمی، اؤز سیماسی، گؤرکمی، آب هواسی کئچمیشی وار؛ شاعر «قافلانتی»دا شاعرلر سیراسیندا بیر شاعر دیر؛ اؤزونون دست خطی، پوئتیک نفسی وار. بو پوئتیک نفس، صمیمی و ساده اوْلدوغو اوچون، اوْخوجولارین رغبتینی قازانا بیله‌جک. من قوْجامان شاعرین یئنی‌ـ‌یئنی دولغون، یئتگین، درین مضمونلو بدیعی اثرلرینی دینله‌مک و اوخوماق آرزوسونداایام.

ح. ایلدیریم
قیش‌ـ ۱۳۶۹

«باشینا دولاندیغیم»

درد لریمی دئییم بیر—بیر
بیل! باشینا دولاندیغیم.
باغلانیبدیر اللی ایل دیر—
دیل، باشینا دولاندیغیم.

گئجه‌م قارا، گونوم چن دیر،
آجی قیشدیر سو یوق تندیر.
بم دئییرم، قده غندیر—
زیل، باشینا دولاندیغیم.

غم باده سین ایچه— ایچه
گونوم اولوب قارا گئجه.
حسرت چکدیم نئچه— نئچه—
ایل، باشینا دولاندیغیم.

آیلار، ایللر قان آغلاییر،
دیزلرینی قوجاقلاییر،
شاعر اوغلون سوراغلاییر—
ائل، باشینا دولاندیغیم.

دینله قوهوم— قارداشینی؛
«قافلانتی» نین یادداشینی.
سن— آغلاما، گؤز یاشینی—
سیل، باشینا دولاندیغیم

۱۳۵۷

«مارال»

بیر مارالی گؤردوم دونن؛
قارشیسیندا دایاندیم من.
گؤزلرینی توتموشدو چن،
سنیه سیندن یارالی دی؛
بیزیم داغین مارالی دی.

یارا سیندان آخیردی قان،
منی دوشمـن ساندی بیرآن.
دئدی: «جلاّد! بسدیر، اوتان!
گؤرورسن کی یارالی یام،
تای— توشومدان آرالی یام.

دئدیم: «گئتمه! بیرجه دایان!
منیم جانیم سنه قوربان.
انتقامین آللام، اینان!
ائتمه یه سن آیری خیال.»
ائشیدرکن، دوردو مارال.

گؤزلریمه تیکدی گؤزون:
سؤیکه یرکن یئره دیزین.
آچدی منه اوره ک سؤزون؛
دئدی— «منده جان قالماییب،
دامار یمدا قان قالماییب.

اوتلاییردیم کؤوشنده من؛
ساندیم یوخدور گلیب، گئده‌ن.
چیخدی ظالم اووچو، بیردن؛
گولله وو وردو ساغ یانیما،
بؤیانمیشام آل قانیما.»

دیزیم اوسته آلدیم باشین،
گؤزلری‌نین سیلدیم یاشین.
هارایلادیم وطنداشین:
گلین! گلین! ائده ک چارا؛
نیفرت اولسون اووچولارا.

مارال بیر آن منه باخدی،
قلبیمی یاندیریب، یاخدی.
بخت اولدوز و گؤیدن آخدی—
بیر آخشامین سون چاغیندا،
«قافلانتی» نین قوجاغیندا.

۱۳۵۷

«یادیما دوشدو»

آذر اؤلکه سینده قورقود بابامین—
اؤدلو اوجاقلاری یادیما دوشدو.
وطن قوجاغیندا، آزاد ائللرین—
بختیار چاغلاری یادیما دوشدو.

جؤمرد عاشیقلارین سازی، صحبتی،
ایگید کوراوغلونون شانی، شهرتی،
ظالم پاشالارا وواران ضربتی،
ائلین قوچاقلاری یادیما دوشدو.

بؤی آتدی ائللریم شانلی وطنده،
شرفله یاشادی، بوراندا، چنده،
آزادلیق یولوندا دؤیوش دوشنده
ارکین دایاقلاری یادیما دوشدو.

آنا تورپاغیمین گولو، گولشنی،
عالمه یاییلمیش شهرتی، شانی؛
گؤزه‌ل وطنیمین چؤلو، کؤوشنی،
چیچکلی داغلاری یادیما دوشدو.

«قافلانتی» یام آندیم اوگونلری من،
جانلاندی گؤزومده چیچکلی وطن.
کئچدی اوره‌ییمدن اوگول، اوچمن
بولبوللو باغلاری یادیما دوشدو.

۱۳۵۹

«تبریزیم»

آنایوردوم، گؤزه‌ل وطن!
هر بوجاغین یاشیل چمن.
گؤزللیکده بیر ده‌نه سن،
سنسن منیم ایکی گؤزوم؛
آ تبریزیم! آ تبریزیم!

بسله‌دی یین آذر ائلی —
سنده آچدی شیرین دیلی.
ائولادلارین ائل بولبولو
سنینله اولدو آغ، اوزوم؛
آتبریزیم! آتبریزیم!

گول — چیچکلی چؤللرینه،
آدلی، سانلی ائللرینه،
بالدان شیرین دیللرینه —
فرحلندیم نغمه دوزوم
آتبریزیم! آتبریزیم!

ایگید لرین عرصه یئتیر،
دوزلرینده لاله بیتیر،
حق یولوندا جاندان کئچیر،
غیره‌تینه قوربان اؤزوم؛
آتبریزیم! آتبریزیم!

باشی قارلی داغلارینda،
گول — چیچکلی باغلارینda،
او بختیار چاغلارینda،
«قافلانتی» یام، قالیب ایزیم؛
آتبریزیم! آتبریزیم!

۱۳۵۲

«منیمدیر»

یوردوموزون چیچک لری، لالاسی،
آدلی — سانلی جاوادان لار قالاسی،
نسیل — نسیل یادگار دیر، قالاسی!
یادلارین یوخ، ازل گوندن منیمدیر؛
شرفیمدیر، شوکتیمدیر، شانیمدیر.
جییه ریمین گوشه لری، پاراسی،
گؤزلریمین گیله لری، قاراسی،
«کوراوغلو»سو، «خان چوپانی»، «سارا»سی،
دوغار — دوغما قارداش، باجیم، تنیمدیر؛
شرفیمدیر، شوکتیمدیر، شانیمدیر.
ائللری نین دردی، غمی، بلاسی،
کؤرپه لرین آهی، زاری، نالاسی،
عالم بیلیر آذربایجان بالاسی —
سارسیلمازدیر، دوشمانلارا غنیمدیر،
شرفیمدیر، شوکتیمدیر، شانیمدیر.
شاعیرلرین ده نیز کیمی جوشماسی،
«گرایلی»سی، «بایاتی»سی، «قوشما»سی،
عاشیقلارین «قیفیل بندی» آشماسی،
«قافلانتی» یام، یادلارین یوخ، منیمدیر
شرفیمدیر، شوکتیمدیر، شانیمدیر.

۱۳۵۸

«داغلار»

سینه آچدیز اوبالارا،
بیزیم آتا— بابالارا.
حیات وئردیز آدالارا
سوزدوز مین— مین زینه داغلار!
بورونمه یین چنـه، داغلار!

بیز اوجالدیق قوجاغیزدان،
اوو اوولادیق اوولاغیزدان،
سودو امدیک بولاغیزدان
اوْلدوز بیزه ننه، داغلار!
بورونمه یین چنه، داغلار!

کئچیب، گئده‌ر شاختا، بوران؛
باهار گلر، اولماز سیلیان،
یاشیللانار باشیز، او آن—
گولله نرسیز یئنه، داغلار!
بورونمه یین چنه، داغلار!

سیس دومانلار، قویوب قاچار،
گونش سیزه ایشیق ساچار،
گؤی زمی لر سونبول آچار،
دوْلار سونبول دنه، داغلار،
بورونمه یین چنه، داغلار!

«قافلانتی» یام جانیم ساغ دیر،
سینه‌م چالین — چار پاز داغ دیر،
قوجالیبسیز، باشیز آغ دیر،
وقار وئردیز منه، داغلار!
بورونمه یین چنه، داغلار!

۱۳۵۹

«نئیله ییر»

بورانلی ، چووغونلو، زه هرلی بیرقیش،
شاختانی نئیله ییر، قاری نئیله ییر،
لاله لی ، سونبوللو، چیچکلی بیر یاز،
خزانی نئیله ییر، خاری نئیله ییر.

«منم لیک» داشینی دؤشونه دؤین،
ییرتیجی قورد کیمی دومانلیق سؤەن،
اؤزائلین اونودوب، اؤزگه نی اؤین،
یولداشی نئیله‌ییر، یاری نئیله‌ییر.

یالتاقلیق ائیله‌ییب، شهرته چاتان،
انسانلیق فیکرینی باشنیدان آتان،
مقاما، شهرته شرفین ساتان،
ناموسو نئیله‌ییر، عاری نئیله‌ییر.

ائل ایله، دردله شیب، دئییب— گولمه‌ین،
دردلی اوره کلرین پاسین سیلمه‌ین،
«موغام» یوللارینین دیلین بیلمه‌ین،
«کامان»ی نئیله‌ییر، «تار»ی نئیله‌ییر.

خالقینا اؤیونوب، خلقه اینان،
آنا وطنی نین عشقی له، یانان،
قورتولوش یولوندا جان قویان انسان—
دولتی نئیله‌ییر، واری نئیله‌ییر.

«قافلانتی، هیجرانا دؤزه بیلمه‌ییر،
الین ائللریندن اوزه بیلمه‌ییر،
اؤلکه‌دن آرالی گزه بیلمه‌ییر،
غربتده باغچانی، باری نئیله‌ییر.

۱۳۶۵

«شاعر»

شاعری یاشادان، شعری یاشادان
نه حوری، نه پری، نه ده ملک دیر.
شاعره جان وئره‌ن، شعره روح وئره‌ن
حقیقت بزه کلی آیدین گؤچک دیر.
شاعره صداقت، شرف، شان وئره‌ن،
شعیر دامارینا ایستی قان وئره‌ن،
شاعر لیک یولونو دوز نشان وئره‌ن
انسانلیق عشقی له چار پان اوره ک دیر.
شاعرین حق سسین گؤیه قالدیران،
گئجه لی، گوندوزلو قلم چالدیران،
آدینی دیللردن دیله سالدیران
شعرینده سسله نن آرزو— دیلک دیر.
دونیانین ایچ اوزون اونا گوستره‌ن،
محبّت باغیندان قیزیل گول دره‌ن،
اونا قاناد وئره‌ن، اونا قول وئره‌ن
شرفدن یوغزولموش قیزغین امک دیر.
شاعر حاقسیز لیغین کؤکون یؤلماسا،
ائلی غملی گؤروب غمه دؤلماسا،
آنا وطنی نین سسی اولماسا
یازیب یاراتدیغی نه یه گره ک دیر؟

۱۳۶۰

«من بولبولم»

گوله— گوله، دوستوم منه—
گونده یوز یول و ورما طعنه.
قوی سیر ریمی دئییم سنه:
من بولبولم آغلامارام،
دوشمانا بئل باغلامارام.

باغلامیشام عهد و پیمان؛
حق یولوندان دؤنمم بیرآن.
اینله مه‌رم وئرسمده جان؛
ظلم اؤنونده سارالمارام،
قان تؤکنه یالوار مارام.

بوداغلارا قوْنا — قوْنا،
قوْل — قانادیم، دوْنا — دوْنا،
چاتدیرارام قیشی سوْنا.
و ورولموشام قیزیل گوله،
یاسمنه، قره‌نفیله.

اوْلسا قیزیل‌دان قفسیم
آزادلیغا وار هوه‌سیم.
اوْخورام تا وار، نفسیم،
سس سالارام چمنلره،
یوْل‌وئرمه‌رم غم — کدره.

گولوستانین قدرین بیللم،
گوللر ایله دئییب، گوللم،
اوره کلرین پاسین سیللم،
شنلیک بورور چای — چمنی
آلقیشلایار گوللر منی.

قافلانتی دا یووا ساللام،
چیچکلی گولشنده قاللام،
ائل — اوبانین دردین آللام،
عؤمور بو یو اوخورام من
سسیمدن شادلانار وطن.

۱۳۶۳

«قوربان اولوم»

«عاشیق پری مجلیسینه»

تئل لی سازی کؤکسونوزه—
آلین! سیزه قوربان اؤلوم.
مجلسلرده سوزه— سوزه—
چالین! سیزه قوربان اؤلوم.

ساز نه دئییر سؤز بحرینه؟
سینه سینده کؤز بحرینه؟
هر بیر سیمین اؤز بحرینه—
دالین! سیزه قوربان اؤلوم.

یاراشیقسیز توی— دویونه،
شنلیک توتون دؤنه— دؤنه!
صداقتله ائل قئیدینه—
قالین! سیزه قوربان اؤلوم.

یاشایارکن امک لرده،
مین مین آرزو، دیلک لرده،
یئرینیزی اورکلرده—
سالین! سیزه قوربان اولوم.

یویره ک چاپین صنعت آتین؛
هاوالانین عرشه چاتین.
گؤیلرده ایلهام قانادین—
چالین! سیزه قوربان اولوم.

۱۳۶۷

«عؤمور آیناسی»

وطنیمین و ورغونو یام، یاییلیبدیر هر یانا،
سسیم دوشوب باشدان باشاداغا، داشا، آرانا.
آند ایچیره‌م، چیخاجاقدیر ائلیم آزاد دؤرانا
آچاجاقدیر وطنیمده چیچک — دئدیم، گول — دئدیم؛
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.
یادائللی لرجان آتدیلار وارلیغیمی دانماغا،
شانلی آناتور پاقیمدا، منی اؤزگه سانماغا.
قانمادیلار، یارانمیشام ائل اوغروندایانماغا،
باغلامیشام جسارتلی ائللریمه بئل — دئدیم،
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.

ائللریمه ظلم ائتدیلر اوتانمادان آشکارا،
سینه‌م اوسته چالین— چارپاز وورسالاردامین یارا،
آیلمه دیم حیاتیمدا بیر آنلیقدا یادلارا؛
اینانمیشام اولاجاقدیر ائلین گوجوسئل— دئدیم،
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.

غربت ائلده دائم توتدوم اؤز ائلیمین سوراغین،
سؤندورمه دیم اوره‌ییمده وطنیمین چراغین،
قلم چالیب، بوزوشدوردوم دارگؤزلونون دوداغین
سارسیلمارام عملیمدن، بیلمه ییبسن، بیل— دئدیم
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.

آدلی— سانلی ائلیم واردیر، دئدیم: سانما من تکم،
نسیمی یم، کوراوغلو یام، خان ایوازام، بابکم،
هئچ اولماییب، اولمایاجاق مسلکیمدن ال چکم
بیرمنه باخ، یاخشی تانی گؤزلرینی سیل!— دئدیم؛
سینه گردیم، سؤزلریمی بم‌دئمه‌دیم، زیل دئدیم.

من اؤزومو یاد ائللره قاتمامیشام، قاتمارام،
وارلیغیمی قارا پولا ساتمامیشام، ساتمارام،
وطنیمی گؤزلریمدن آتمامیشام، آتمارام،
بیر گون‌ده‌یوخ، بیرآی‌دایوخ، نئچه-نئچه‌ایل، دئدیم؛
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.

نئچه ایلدیر ائللریمیز توی— دویونه یاساقدیر،
یاساقدیرسا، یئنه ائللر بیر— بیرینه دایاقدیر.
آییلیبدیر جهالتین یوخوسوندان، او یاقدیر
گئری دؤنمزطوفان قوپسا، اسسه قارایئل— دئدیم؛
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.
آلقیشلادیم، حقیقتی آنانلارین عشقینی،
یئر اوزونده ائل دردینی قانانلارین عشقینی،
الی قابار، آلنی آچیق انسانلارین عشقینی،
نغمه قوشدوم، ایللر بو یووطن-دئدیم، ائل-دئدیم؛
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.
یازدیقلاریم حیاتیمین آیناسی دیر، آی ائللر!
عؤمور بو یو حق اوستونده سالدیم هارای— های، ائللر!
اولما یاجاق مظلوملارین حقّی داها زای، ائللر!
سانجیلاجاق ظالیملرین گؤزلرینه میل، دئدیم؛
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.
دوشمانلارا عالم— آشکار آجی، زه‌هر دئسمده،
سؤزلریمده عؤمور بو یو بوندان بَتر دئسمده،
یورولماییب، گئجه— گوندوز، آخشام، سحر دئسمده،
«قافلانتی» یام، ائللریمه شیرین— شیرین دیل، دئدیم؛
سینه گردیم، سؤزلریمی بم دئمه دیم، زیل دئدیم.

۱۳۵۷

«غیرتین اولسون»

ازل گوندن، انسان دئییبلر سنه؛
اونوتما اؤزونو، همّتین اولسون.
یوزکره دئمیشم، دئییرم یئنه
خالقا محبتین، اولفتین اولسون،

آلنی آچیق یاشا، وقارلا دولان؛
قوردو، قو یون سانما، تولکونو اصلان
سؤزونده صادق اول، دانیشما یالان؛
ائللرین ایچینده حؤرمتین اولسون.

باشا آیاق دئییب، قاشا گؤز دئمه؛
آل، یاشیل قوماشا، چیته، بئز دئمه؛
دوز دولان، دوزدانیش! هرزه سؤز دئمه؛
بیر انسان قده‌ری قیمتین اولسون.

آرا ووروشدوروب، سؤز دولاندیرما!
تونقال لار قالاییب، کؤز دولاندیرما!
خالقین ناموسونا گؤز دولاندیرما!
ناموسون، شرفین، غیره‌تین اولسون.

دئمه «قافلانتی» یا قینادین منی؛
گره‌ک تانییاسان دوستو، دوشمنی.
سئومه‌سن ائللری، سئومزلر سنی؛
اونوتما اؤزونو، همّتین اولسون.

۱۳۶۸

«دونیا گؤزللشسین»

انسانلیق عشقی له دؤیور اوره‌ییم،
گوزه‌ل انسانلارا گووه نیرم من.
بودور اَن مقدس آرزو، دیله‌ییم:
انسان بیر— بیرینه اولماسین دوشمن.

دیله‌رم، انسانلار بوتون دونیادان—
سیلیب محوائله‌سین دوشمان کلمه‌سین.
صلحون گؤیرچینی اوچسون هاوادا
کیمسه ائشیتمه‌سین توپ، توفنگ سسین.

انسانلار بیر— بیرین سئوسین، سئویلسین؛
آزاد قوشلار کیمی سورسونلر حیات.
قالماسین اوره کده نه نیفرت، نه کین،
کؤنوللرده اولفت اولسون قات با قات.

محو اولسون قارانلیق، آچیلسین سحر؛
دونیانین هریئرین گونش بوروسون.
محو اولسون حسادت، محو اولسون کدر؛
فیتنه کار آدامین کؤکو چوروسون.

انسانا، انسان تک وئریلسین قیمت؛
آلچاقلیق، رذالت کؤکدن یوْخ اوْلسون.
بیرگون ده یاشاماق اوْلسون غنیمت،
محبت، صداقت، سئوگی چوْخ اوْلسون.

دونیا گؤزللشسین انسان الی له؛
بوتون گؤزه للیکدن کام آلسین انسان.
یاشاسین، یاشاتسین اؤز عملی له،
آزادلیق قوْینوندا قوْجالسین انسان.

داهانه ظلم اولسون، نه ده ظولمکار؛
کیمسه بیر کیمسه نین توکمه سین قانین.
مکتبه چئوریلسین بوتون زندانلار؛
دؤشونه گول تاخسین، انسان انسانین.

نه بیر آجلیق اولسون، نه ده آه — زار؛
هرکس اؤز الینین آمه یین یئسین.
بوتون یئر کوره سی اولسون لاله زار؛
هامی بو دؤورانا، باهاریم — دئسین.

۱۳۶۹

«ائل سئوینسین»

قیش توکنسین، یاز گلسین؛
سئوینسین ائل، سئوینسین.
عاشیق الده ساز گلسین؛
سئوینسین ائل، سئوینسین.

یاشیل لاشسین تارلالار،
قانادلانسین دورنالار،
گولسون کؤرپه بالالار،
سئوینسین ائل، سئوینسین.

چاغلاسین شلاله‌لر،
چه‌تیر آچسین لاله‌لر،
قورتارسین غم، ناله‌لر،
سئوینسین ائل، سئوینسین.

دەنه دۆلسون سونبوللر،
فرحلنسین کؤنوللر،
نغمه دئسین بولبوللر،
سئوینسین ائل، سئوینسین.

قوشلار اوچسون هاوادا،
جنگ اۏلماسین دونیادا
توی اۏلسون ائل، اوبادا
سئوینسین ائل، سئوینسین.

جوشسون قاینار بولاقلار،
سارالماسین یاناقلار،
گولسون غنچه دۏداقلار،
سئوینسین ائل، سئوینسین.

یاسمنلر قۏخوسون،
قیزلار خالچا تۏخوسون،
توی ماهنیسی اۏخوسون،
سئوینسین ائل، سئوینسین

«قافلانتی» نین داغیندا،
آصلانلار یاتاغیندا،
وطنین قوجاغیندا—
سئوینسین ائل، سئوینسین.

۱۳۶۷

«قارداش»

«شاعر حسین عارفه»

قول بوْینونا سالایدیم من؛
جانیم قارداش، گؤزوم قارداش
سس سالاندا شعرینله سن
دینله یئیدیم اؤزوم قارداش.

غم، کؤنلومو آلیب بوآن؛
مکتوبونا قالیب گومان.
قارداشینی خبر آلسان،
واردیرسنه سؤزوم قارداش:

گنج یاشیمدان ایندییه‌د ک—
گول آچماییب آرزو— دیلک.
آغلامیشام اوره ک—اوره ک
گولمه ییبدیر اوزوم قارداش!

حاکم اولوب بیزه هیجران؛
حسرتلی دیر آذربایجان.
آیریلیغا زامان— زامان—
سؤیله نئجه دؤزوم، قارداش؟

اوزو یونو قاشلایایدی،—
آیریلیغی داشلایایدی،—
وصال تویو باشلا یایدی،—
باکی یلا، تبریزیم، قارداش.

آرزوم بودور آیلار، ایللر:
بیزه قوناق گلسین ائللر،
چلنگ— چلنگ قیزیل گوللر—
یوللارینا دوزوم، قارداش.

قافلانتی اولوب آداشیم،
قانلی دیر تور پاغیم، داشیم.
مین بلالر چکیب باشیم
تیتره‌مه ییب دیزیم، قارداش.

۱۳۶۷

«سئوگیلیم»

آرزومون کاروانی ایللردیر اینان
دوشوب کولک لره، قارا سئوگیلیم.
فراغین ائیله ییب باغریمی شان—شان،
روزگاریم اولوبدوز قارا، سئوگیلیم.
حسرتین قیلینجی صبریمی کسیر،
نانه یارپاغی تک اوره ییم اسیر.
اغیارین الینده اولموشام اسیر،
قلبیمه وورورلار یارا، سئوگیلیم.
عشقین، محبّتین سارماشیقی سان،
سه گاهین، چارگاهین یاراشیقی سان.
کامان عاشیقیسان، تار عاشیقیسان،
سنسن دردلریمه چارا، سئوگیلیم.
سنه آند ایچیرم گول اوزلو پری،
قاداخلی دیلیمین اولدون ازبری.
بیرآن دا دؤنمه رم عهدیمدن گئری،
منی چکسه لرده دارا، سئوگیلیم.
سمایه قؤوزانیر افغانیم، آهیم،
سنسن بودونیادا عشقیم، پناهیم.
چنلی «قافلانتی»دا بودور گوناهیم،
وورولدوم سن کیمی یارا، سئوگیلیم.

۱۳۶۹

دورنالار

يئنه قاتار—قاتار گؤيدن گئديرلر،
قاشلاری، گؤزلری قارا دورنالار.
قيشين گليشينی اعلان ائديرلر؛
گؤره‌سن گئديرلرهارا، دورنالار؟
قاناد چالا—چالا آزاد هاوادا،
دوزولوب وئريرلر قاناد—قانادا.
دوشور کؤلگه‌لری، قاچير تارلادا،
آچيرلار بويئردن آرا، دورنالار.
اؤتوب ذيروه‌لردن، داغدان آشيرلار،
گؤيده بولودلارلا قوجا قلاشيرلار؛
گؤزومون اؤنوندن اوزاقلاشيرلار
گؤيده گؤرونورلر قارا، دورنالار.
باهار نفسينی سالار داغلارا،
بولبول هوه‌سله‌نر گوله، گولزارا؛
قاييديب گلرلر بيزيم ديارا،
دوشمه‌سه‌لر چنه، قارا، دورنالار.
قالماييب قايدادی بئله‌ده قالماز،
قافلانتی‌سئوينر آچيلاندا ياز؛
عاشيق ماهنی دئير سينه‌سينده ساز،—
وفالی دوستلارا، يارا دورنالار.

۱۳۶۹

«اوْلماسا»

انسانلیق حؤرمتین ساخلایار انسان؛
یاخشی لاریئرینده یامان اوْلماسا.
بولبول ناله چکیب ائیله مزفغان،
قیزیل گول سارالیب خزان اوْلماسا.

قارانلیق قوْوشار، آچیلماز سحر؛
اوره‌یی داغلایار مین غصه، کدر،
گؤزویله دونیایا نیفرتلر دئیر
خسته‌نین دردینه درمان اولماسا.

انسان آخ— وای دئیر اؤله‌نه قده‌ر،
قالماز محبتدن، وفادان اثر،
ظولمون تیپه‌سی نین دالیدا کسر
دونیادا آزاد بیر دؤوران، اولماسا.

حقیقت یازانین سینماز قلمی،
هامی بیر— بیرینین اولار همدمی،
سعادت بورویر بوتون عالمی
مکتب لریئرینده زندان اولماسا.

۱۳۶۸

«جیران»

گزیر ملول — موشگول چؤلو، آرانی
دوشوبدور سورودن ایراغا جیران.
باغرین شان — شان ائدیب وصال خیالی
دؤزور آیلار، ایللر فراقا جیران.

چولغاییب داغ — داشی زیل قارا دومان،
نه گؤیده قارتال وار، نه یئرده اصلان،
یایلاقدا اثر یوخ ائلدن، اوبادان
بوْیلانیر بوداغدان او داغا جیران.

داش اوره‌ک شیکارچی بره‌نی آلیب،
کؤوره‌ک اوره‌یینه اوشوتمه سالیب.
سوسوزدان طاقتی، صبری آزالیب
یاخینلاشا بیلمیر بولاغا جیران.

سؤنوبدور اولدوزلار، باتیبدیر آی‌دا،
نغمه‌سی کسیلیب، دوْنوبدو چای دا،
بوْغازدا بوْغولوب هارای‌دا، های‌دا
دردینی دئینمیر اوْیماغا جیران.

گوندوزلر دومانلی، گئجه‌لر ظولمات،
یال — یاماج اولوبدور قارا قازامات.
حسرت، اوره یینده قالانیب قات — قات
باخیر قافلانتی‌دا اوْیلاغا جیران.

١٣٦٩

«دئدیم»

حیاتین ائنیشین، یوخوشون گئده‌ن،
ائللرین دردینی آتانماز– دئدیم.
آیری– بوروق یولاقدم باسمایان
آیلار، جهلده یاتانماز– دئدیم.

گئجه‌نی، گوندوزو فیرلانیر زمان،
انسان عؤمور سورور یاخشی هم یامان.
از لدن بئله دیر، دردلری قانان—
آرزویا، ایسته‌یه چاتانماز— دئدیم.

آیا، آی دئییرلر، اولدوزا، اولدوز
دان‌یئری سؤکولر، بانلایار خوروز،
نامردین ثروتی اولسادا سۆنسوز
کؤچونو کاروانا قاتانماز— دئدیم.

اولساهر کیشی ده بیر دامجی غیره‌ت،
بوتون خائن لره ائیله‌یر لعنت.
داغلار قالاغی جا وئرسه‌لر ثروت
آنا وطنینی ساتانماز— دئدیم.

شرفله یاشاییب، قاراگون سووان،
جهلی، جهالتی قاپیدان قووان،
یالتاق آداملارین بورنونو اووان،
خلقه، غم شله‌سین چاتانماز، دئدیم

«قافلانتی» آلیبدیر ائلدن ایلهامین،
هله حیاتیندان آلماییب کامین.
گؤرمه یینجه شانلی وصال بایرامین
بختی نین اولدوزو باتانماز، دئدیم.

۱۳۶۵

«شاعیرین یولو»

اولسابیر شاعیرین یولو، هدفی
اولماز هئچ بیر زمان ظولمون طرفی.
شاعیرکی بنزدی گونه باخانا
هاردان اولاجاقدیر اونون شرفی.

شاعیرین بیر اولسا سؤزو، اوره‌یی،
خلقین سعادتی اولار دیله‌یی.
یازار حق سؤزونو، دؤنمز ایلقاردان
یازماز او ناحقی، سینسا بیله‌یی.

دؤنسه‌ده شاعیرین گونو بیر ایله
خالقین درد— غمین گره‌کدیر بیله.
شعرینده امیددن چیراق یاندیریب
محروم انسانلارین گؤز یاشین سیله.

درین دوشونجه‌لی، ائلین شاعیری—
کؤچسه‌ده دونیادان، او قالار دیری.
ایلقاری دوز اولان، دوزیول گئده‌نین—
گؤرونر هر زمان بوش قالان یئری.

«قافلانتی» بیر شاعیر سانمیر اؤزونو،
یازیر اوره‌یی نین ایچگین سؤزونو،
چالیشیر یوخسوللار، حقی باتانلار—
ائشیتسین هر زمان سؤزون دوزونو.

۱۳۵۸

«عاشیق»

عاشیق سینه‌سینه سازین آلاندا،
او ساری تئللره مضراب چالاندا،
اوره‌ک یاسا باتیب، غمگین اولاندا،
ترنّم ائله‌ییر باهاری، یازی
روحون جیلاسیدیر عاشیغین سازی.

عاشیق عشق اهلی نین قلبینده یاشار،
طبعی بولاق کیمی قاینايیب، جوشار،
ائللره، اَن گؤزه‌ل نغمه‌لر قوشار،
باغلار ائل — اوبایلا درین اولفتی
خالقا ایلهام وئرر سؤزو، صحبتی.

ازل گوندن اولوب خلقه افتخار،
سؤزو سینه‌لرده قالیب یادگار.
اوسئیره چیخاندا دیار با دیار
سازلا تعریفله‌یر آیدین سحری،
قووار ائل — اوبادان غمی، کدری.

تئللره مضرابین چالاندا ترسه
قوشلاردا سازی لا وئرر سس‌سسه.
انسانلار دینله‌ییب، گلر هوه‌سه،
صف چکیب قیز— گلین ائده‌ر تاماشا
ایگیدلر سؤیله‌یر: آی عاشیق یاشا!

عاشیق نغمه اوخور دیار با دیار،
هارا آیاق قویسا، اولار ایلک باهار.
«قافلانتی» عاشیغین شأنیندن یازار
قالار سینه‌لرده شیرین سؤزلری؛
عاشیقلار اوخو یار اونو اؤزلری.

«دئدی — دئدیم»

ساتقین، سؤیله‌دی کی — «نه اوچون بئله —
درین دره لردن، داغدان یازیرسان؟
نغمه‌لر قوشورسان اوبایا، ائله
ائللر شن یاشایان چاغدان، یازیرسان؟»
دئدیم: حیاتیمدا گولمه‌ییب اوزوم،
هله فقر اودوندا یانیب، یازیرام.
اودلار اؤلکه سینده آچیلیب گؤزوم
آنا وطنیمی آنیب، یازیرام.
دئدی: «نه دادمیسان آنا وطندن؟
چیچک‌لری سولموش چؤلدن، چمندن؟
بوزقوش، ساوالاندان، شانلی سهنددن؟
بوستاندا قوروموش تاغدان، یازیرسان.

دئدیم کی: باغلانمیش عهد و پیمانیم،
غیرت داماریمدا داشلانان قانیم—
دئییر: مقدس دیر آذربایجانیم.
بو بؤیوک معنانی قانیب، یازیرام.

دئدی: «چوخ کندلردن، اوبادان، ائلدن،
شاختادان، بوراندان، ائو ییخان سئلدن،
آغیر یوک آلتیندا اَییلن بئلدن،
یوخسول سینه‌سینده داغدان یازیرسان.»

دئدیم: اؤلکه میزده زحمت چکنی،
تارلادا ایشله‌ییب، حاصل اکنی،
ایستی گون آلتیندا قان—ترتؤکنی—
اؤزومه بیر آرخا سانیب، یازیرام.

دئدی: «فلسطینه، ویتناما سن—
نغمه‌لر قوشورسان، آلقیشلاییرسان.
هاردا عصیان اولور، اونو اؤیورسن،
قارادان، ساری‌دان، آغدان یازیرسان.»

دئدیم: «قافلانتی»یام، اَییلمزباشیم،
عصیان بئشی‌ییدیر تورپاغیم، داشیم،
بوتون ائللر اولوب قوهوم، قارداشیم
آزادلیق عشقی‌له یانیب یازیرام.

۱۳۵۷

«سئچندن بری»

یاخشینی یاماندان سئچندن بری
گئجه — گوندوز قلم چالمیشام، چاللام.
یادلارین اؤنوندن قاچمارام گئری
یوردومون قئیدینه قالمیشام، قاللام.

یاغی‌لارمین ستم ائتسه ده منه
باشیمی آیمه‌رم قاری دوشمنه.
ائللرین دردینی دؤنه به‌دؤنه —
هر زمان یادیما سالمیشام، ساللام.

وطنیم شمع دیر، منده پروانا
دولاننام باشینا من یانا — یانا.
اوره‌ییم باغلیدیر آذربایجانا؛
هرزمان فیکرینه دالمیشام، داللام.

یازمیشام وطنین خان آرازیندان،
ایگید کوراوغلونون خان ایوازیندان؛
اولو عاشیقلارین تئللی سازیندان —
هر زمان ایلهامی آلمیشام، آللام.

«قافلانتی»یام، قاللام شانلی وطنده
نغمه‌لر قوشارام شه‌هره، کنده.
سو یوقدا، سیلیاندا، بوراندا، چنده —
گئجه — گوندوز قلم چالمیشام، چاللام.

۱۳۶۳

«منه»

ازلدن، آرادیم آغی قارادان
دئدیلرمین جوره بؤهتانلارمنه.
یازیرام سینه ده چار پاز یارادان
گولورلر اؤلکه نی ساتانلارمنه.

ایشیقلی گونومو ائدیبلر قارا،
آختاریرام تاپام دردیمه چارا.
سؤرورلار قانیمی یادلار آشکارا
خور باخیرلار یئییب، یاتانلارمنه.

ایللردیر حیاتیم کئچیر بوسایاق
دوز یولا ازلدن قویموشام آیاق.
دایاغیم !ولوبدور بو آنا تو پراق
لاغ ائدیر وطنی آتانلارمنه.

یازیرام کئچمیشین آذربایجانین،
وقارلی ائلیمین شهرتین، شانین.
بو یون اوخشامیرام قاری دوشمانین
دئییرلر مین جوره بؤهتانلارمنه.

«قافلانتی»یام، هرآن هارای سالیرام،
ائللرین یولوندا قلم چالیرام،
اولو بابالاردان ایلهام آلیرام،
یولداشدیر گونشه چاتانلارمنه.

۱۳۶۰

«من یازدیم»

ازل گوندن هرنه دئدیم دوز دئدیم،
ائللریمه شیرین—شیرین سؤز دئدیم،
مظلوملارا، قوجاقلاما دیز—دئدیم،
الده فقط قلمیمدیر سیلاحیم،
بوندان باشقا اولا بیلمز گوناهیم.

او چاغدان کی قلم آلدیم الیمه،
نغمه قوشدوم قیفیللانمیش دیلیمه،
ائلین دردین شله‌له‌دیم بئلیمه،
سؤزلریمی حصر ائله‌دیم ائللره،
ائلین گوجو دؤنه جکدیر سئللره.

من یازدیم کی گونش چنیخیب، نور ساچا،
چیسگین دومان یوردوموزدان تئزقاچا،
باغ—باغاتدا چیچک آچا، گول آچا،
گؤی زه‌میلر سونبول وئره، دن وئره،
انسانلارا بو حیاتی شن وئره.

من یازدیم کی قیش توکه‌نیب، یاز گله،
قاتار—قاتار دورنا گله، قاز گله،
توی باشلانا، عاشیق الده ساز گله،
«جنگی» چالا قوچ کور اوغلو سایاغی،
ائللر اولا بیر—بیرینین دایاغی

من یازدیم کی ظولم اولماسین، داد اولسون،
آغیزلاردا لذّت اولسون، داد اولسون،
خالقیمیزین اوزوگولسون، شاد اولسون،
دوشسون یولا آزادلیغین کاروانی،
قاتار گئتسین، قاباغیندا ساروانی.

من یازدیم کی قارا گونلر سوو ولسون،
قارا بولود اؤلکه‌میزدن قوو ولسون،
تولکولرین آغزی، بورنو او ولسون،
ائللریمیز چیخسین آزاد دؤورانا،
یول آزماییب، قوشولسونلار کاروانا.

من یازدیم کی گؤزل، گؤیچک بالالار—
حاقدان، حقیقتدن ایلهام آلالار؛
آزاد لیغین شیپورونو چالالار،
هرطرفده شنلی ییمیز بوْل اولسون.
اوره کلردن بیر-بیرینه یوْل اولسون.

من یازدیم کی ائللر وئرسین دال دالا،
ظولم اؤنونده، آتین چاپسین دؤردنالا،
گؤز تیکمه‌سین داها شانسا، اقبالا،
بوندان بئله، الده قالسین اُمه‌یی،
صداقتله اوْلسون حاقّین کؤمه‌یی.

«قافلانتی» یام دئدیم آغین، قاراسین،
سینه‌لرین چالین—چارپاز یاراسین،
آختاریرام بو دردلرین چاراسین،
قلمیمدیر فقط الده سیلاحیم،
بوندان باشقا اولا بیلمز گوناهیم.

۱۳۵۷

«ساوالان»

ساوالانین باشی گؤل دی،
دوست سئوین‌دی، دوشمان اؤلدو.
دؤرد بیریانی یاشیل چؤلدو—
ساوالانین، ساوالانین.
یاتاغیدیر مین اصلانین.

قوزئی لری دائم قاردی،
ائللریمه افتخاردی.
دوشمانینین گؤزرو داردی—
ساوالانین، ساوالانین.
یاتاغیدیر مین اصلانین.

جیران اوتلار بوجاغیندا،
مین اوْبا وار قوجاغیندا.
قوناق اولدوم اوْجاغیندا—
ساوالانین، ساوالانین.
یاتاغیدیر مین اصلانین.

اوز به اوزو «قیصیر داغ» دی،
اتک لری گوللو باغ دی.
قافلانتی تک اوزو آغ دی—
ساوالانین، ساوالانین.
یاتاغیدیر مین اصلانین.

۱۳۵۲

«اؤلمز بیر انسان»

استاد «حبیب ساهر»ین نیسگیل لی اؤلومونه.

پاییزین فصلینده آنادان اوْلدو،
پاییزدا گول آچدی، پاییزدا سوْلدو،
یاسیندا، ائللریم غصه یه دوْلدو.
ادب باغچاسی نین بیر قیزیل گولو،
فغانه گتیردی شیدا بولبولو.

گؤردوم کی بولبولون گؤز یاشی آخیر،
آغلاییر، عالمی یاندیریب، یاخیر،
«ساهر»ین وقارلی شکلینه باخیر.
حسرتله شکیله تیکمیشدی گؤزون
اوخشاییب، بوسایاق دئییردی سؤزون:

سئوگیلیم! دونیایا گلندن بری—
سئودین آزاد لیغی، سئودین ائللری.
حقیقت یولوندان دؤنمه دین گئری
صنعت قایناغییدین، قاینابیب، جوشدون،
بوگؤزه‌ل وطنه نغمه‌لر قوشدون.

آیلار، ایللر بو یو سورگونده قالدین،
هر یئرده آزاد لیق مارشینی چالدین.
ائللرین دردینی چکیب، قوجالدین
ساوالان داغی تک، آغاردی باشین،
آغلادی قلمین، آخدی گؤز یاشین.

مقاما، شهرته اویمادین بیرآن،
گیزلین سؤزلرینی ائیله دین عیان.
چوخ بلالر چکیب، باغرین اولدوقان
تاریخه یازیلدی شرفلی آدین،
سنه فخر ائله‌دی ائلین، ائولادین.

شعرین سئیر ائله ییر آنا وطنده،
یاییلیب بوسبوتون شه هره، کنده.
چوبانلار داغلاردا، من ده چمنده
شعرینی شوقی له اوخو یاریق بیز،
اینان کی بیرآندا اولماریق سنسیز
بیرآدین «ساهر» دیر، بیرآدین «اولکر»،
اؤز آنا یوردوندان اولدون دربه‌در.
یورولمادان، یازدین مینلرجه اثر
«کؤوشن»ین ائلیمین سینه سینده دیر،
«سحر ایشیقلانیر» گور سسینده دیر.
طبعین ده‌نیز کیمی لپه لنیردی،
بوتون ساحیللره سپه لنیردی.
شعرین قالاقلانیب، تپه لنیردی
خالقین اوره‌یینده یئرینی سالدین،
سنه اؤلوم یوخدور، ابدی‌قالدین...
«ساهر»دن آیریلماق دئییلدی آسان،
نیسگیلی، قدیمی ائله‌دی کامان.
نه قـده‌ر جانیم وار، ائیله‌رم فغان
یوز کره آغلاسام، یئنه‌ده آزدی،
دینله‌ییب «قافلانتی» دردیمی یازدی.

۱۳۶٤

«اولماسایدی»

دولانیب باشینا، ائتمزدی فغان
بولبول، قیزیل گوله باز اولماسایدی.
سئوگی سئوگیسینه دئمزدی جانان
عشوه اولماسایدی، ناز اولماسایدی.

عاشیقین کؤنلونو آلاردی قوبار،
سسین دینله مزدی آلا گؤز نیگار،
دوروب جیران کیمی باخمازدی خومار،
صحبت اولماسایدی، ساز اولماسایدی.

دورنالار قوشولوب، قاطار کئچمزدی،
گؤیده بولودلاری یاریب، بیچمزدی،
یایلاغی، آرانی سئویب، سئچمزدی،
باهار اولماسایدی، یاز اولماسایدی.

دامارلاردا جوشوب، داشلاناردی قان.
دوشمان اولانمازدی انسانا، انسان.
اولفت چوخالاردی، اولمازدی یالان،
محبتین باری آز اولماسایدی.

«قافلانتی» ائللرله دئییب، گولمزدی،
غم ایله شادلیغین یاری بؤلمزدی،
اورەکلرین پاسین سیله بیلمزدی،
کؤنلونده توکنمز «راز» اولماسایدی.

۱۳۶۵

«آغلاماسین»

من آرزولا ییرام زحمت چکه‌نین—
اولماسین گوندوزوتار، آغلاماسین.
یوخسولون بوگئنیش دونیا، بیرآن‌دا—
اولماسین باشینادار، آغلاماسین.

گؤیلر گورولداسین، بولود آغلاسین،
داغلارین دؤشونو، گونش داغلاسین،
ائللر بیر—بیرینه اولفت باغلاسین،
یولداش آغلاماسین، یار آغلاماسین.

انسان، یاشاماسین داها رؤیادا،
الینین اَمه‌یین وئرمه‌سین بادا،
شیرین حیات سورسون قوجا دونیادا،
نه‌قـده‌ر حیاتدا وار، آغلاماسین.

«قافلانتی»! گول آچسین باغچالار، باغلار،
سئوینسین اوره کلر، گولسون دوداقلار،
شنلیکده یاشاسین کؤرپه اوشاقلار،
ائتمه‌سین آه ایله زار، آغلاماسین.

۱۳۶۵

«حیاتدا وارام»

قارانلیق گئجه دیر ظولمات قوْو وشور،
سانیرام داغ گلیب داغا یوْو وشور.
ایشیلتیبیا ساری یوْل آختاریرام
اوره‌ییم تله‌سیر، مقصده چاتسین،
قاناد آختاریرام، قوْل آختاریرام.

آناتور پاغیمی اؤپور آیاغیم،
سیلیاندا دوْنوبدور دیلیم، دوْداغیم.
دویغولار، قلبیمده قایناییر، داشیر
یئنه‌ده دیزیمده قوّت چوخالیر،
امیدله، خیالیم داغلاردان آشیر.

یوْلومدا، مین بلا چکرکن باشیم،
دوْنارکن چوْوغوندا کیر پی ییم، قاشیم،
کئچیرم کولکده قاردان، شپه دن.
بابام نسیمی تک، حقّی دیله ییب،
اؤتورم دره دن، داغدان، تپه دن.
تؤوشو یه — تؤوشو یه جیغیر سالیرام،
آتام کور اوغلودان ایلهام آلیرام.
کولک شاللاقینی اوزومه وورور
غیرت داماریمدا قاینایر قانیم،
ائللریم گؤزومون اؤنونده دورور.
گؤرورم، چوخداندیر باتیبلار یاسا،
شاهلارین ظولموندن دولوبدور کاسا.
اوره کلرده اولفت اکن ده یوخدور
دیللر قاداخلانیب، قوللار باغلانیب،
هئچ بیر جینقیرتی دا چکنده یوخدور.
نه دوستدان سس چیخیر، نه ده سیرداشدان،
اوزونو دؤنده ریب قارداش، قارداشدان.
بوْغازدا بوْغولوب ائللرین سسی
قینیندان چیخمایر حقّین قیلینجی،
باتیر قیزیل قاناظولمون تیپه سی.

آنالار سیزلاییر، بالاوای — دئییر،
قارداشلار قاراسین باجیلار گئییر،
آتالارین، غمدن بئلی بوکولور
کیمسه ائشیتمه‌ییر هارایین، هایین،
گؤزلریندن، قانلی یاشلار تؤکولور.
گؤزلرین بره‌لدیب قارا قودوزلار،
آی اوربندین‌سالیب، سؤنوب اولدوزلار.
دان‌یئری سؤکولمور، آچیلمیر سحر
قیزلار آدا خلانیب، قارابخت اولور،
چؤکور اوزلرینه غم تؤزو، کدر.
جیرانلار سیخیلیر داشین جارینا،
بولبوللر حسرتدیر اؤزگولزارینا،
چیچکلر سالیبدیر باشینا قارا،
سئرچه‌لر، آجیندان کول — کوْس آختاریر،
کهلیک‌لر، باشلارین قویلاییر قارا.
ایگید اوْغوللارین قوْللاری باغلی،
حق سئوه‌ن شاعرین دیلی قاداخلی.
شاهین زندانلاری مین جان آلیرلار
آغیر ستملره تابلاشیب، یئنه —
گونش حسرتی‌له قلم چالیرلار.

نیسگیل لر بیر به بیر قلبیمدن کئچیر،
ایناميم حق یولون، یۆللاردان سئچیر.
طوفانلی دنیزده اوزمه لی یم من
امید باغلامیشام خالقین گوجونه،
دئیرم: هله لیک دؤزمه لی یم من.

سن ای قان گؤلونده اوزن تاجدار!،
بیل گنجه دالیندا، آیدین سحروار.
گله جک اوگون کی سنین سارایین—
ائللرین الی له ویران اولاجاق.
قیشا چئویرله جک باهارین، یایین.

خالقین وورغونو یام، اۆنا باغلی یام،
اورمولو، تبریزلی، قاراداغلی یام
منی سوسدورانماز قارانلیق، کولک
آزاد اۆلماییـنجا بو آنا تور پاق،
دَج قالار سینه مده مین آرزو— دیلک.

یولومدان آزمارام بوراندا، چنده،
یازیب یارادارام دوغما وطنده.
دئیه رم: آی ائللر! حیاتدا وارام
یازارام دونیادان کؤچنه قدەر،
سیز آزاد اولماساز، ساغالماز یارام.

۱۳۵۵

سنی آناندا

گئجه لی، گوندوزلو دؤیور اوره ییم،
سنسن ازل گوندن آرزو– دیله ییم.
شیدا بولبول کیمی چای‌سیز–چمنسیز
فغانه گلمیشم گول سوراغیندا،
یاشایا بیلمیرم سئوگیلیم، سنسیز.

یاشیل باش صونایام، دؤنوبدور گؤلوم،
سنسیز حیات منه اؤلومدور، اؤلوم.
دؤنمه‌ییب، دؤنمه‌رم سن کیمی یاردان
دؤزه‌رم هیجرینه، عؤمور بو یونجا،
منی منصور کیمی آسسالار داردان.

آی سنی گؤرنده، ائدیر تاماشا،
اولدوزلار صف چکیب، وئریر باش — باشا.
گونش بیرگلین تک نازلانیر سنه
قارانلیق، قورخودان اؤلوب، چورویور،
انسانلار صدق ایله باغلانیر سنه.

یام — یاشیل دؤن گئییر بوتون تارلالار،
گؤیده آلقیشلاییر سنی دورنالار.
سئویبسن ازلدن عاشیغین سازین
شنلیک پایلاییرسان هر بیر دیارا،
ائللره روح وئریر شیرین آوازین.

وورغونون دئییلم تکجه من سنین،
یاییلیب عالمه شهرتین، شأنین.
سنه گووه‌نیرلر بوتون انسانلار
سن گلن یوْللارا گول — چیچک دوزوب.
جان قوربان ائله‌ییر قیزلار، اوغلانلار.

سنسن گؤزه‌للرین اینجه گؤزه‌لی،
شاعرلر شعرینین شیرین غزلی.
بوتون گؤزه‌للیک‌لر یاراشیرسنه
گؤزونه هرکیمین ساتاشیر گؤزو،
سئوینیب، دئییرکی: تانیشدیرمنه.

حیاتین گؤزوسن، وارلیغین اؤزو،
بوتون سئونلرین، لاپ اوره‌ک سؤزو.
قوینوندا بسله‌نیر محبّت، ایستک
بولبول گول خطرینه، قالمیر قفسده،
نه پوسقو تاپیلیر، نه‌قار، نه کولک.

عشقینله جانلانیر انسانلار، هامی،
ایلک دفعه آلیبلار سندن ایلهامی.
دئییرلر: سئوگیلیم! منیمسن، منیم
حقّین، عدالتین کؤکون سوواریب،
ظولمه، ظولمکارا غنیمسن، غنیم.

سن اولدون، بوسبوتون دردلره درمان،
یوخدور یئر اوزونده سن کیمی جانان.
سن اولان اؤلکه‌ده، اولماز غم، کدر
حوسنونه شاعرلر نغمه قوشارکن،
آدینا هر زمان «آزادلیق» دئیر.

۱۳۵٦

سؤزه گلمیشم»

سورگونه گئدنده گنج ایدیر یاشیم؛
وقارلی داغلارا، دوزه گلمیشم.
عشقه آند ایچیرم قوهوم—قارداشیم!
گووه‌نه— گووه‌نه سیزه گلمیشم.

آرزو لاردیم سیزله دانیشام، گولم،
شاعر اوره‌ییمین غم تؤزون سیلم.
گوللری سارالان شیدا بولبولم
گؤز یاشیمی سوزه—سوزه گلمیشم.
آیریلیب وطنده‌ن دوشسمده یانا—
باغلیدیر اوره‌ییم آذربایجانا.
شاختادا، کولکده من یانا—یانا
اودلار اوجاغینا کؤزه گلمیشم.

آیریلیق دردیندن سارالدیم، سؤلدوم،
چکدیم ائل دردینی، کدره دؤلدوم.
دردلیدیم آی ائللر دئیینگن اؤلدوم
دینله‌سز دئیه‌رم: سؤزه گلمیشم.

گؤردوم آنایوردو، باشیم اوجالدی،
گنجلیک چاغلاریمی یادیما سالدی،
کؤنلومده بیر آنلیق یارام ساغالدی
ائله‌بیل دونیایا تزه گلمیشم.
مقدس بیلمیشم آناتور پاغین—
دره‌سین، تپه‌سین، باغچاسین، باغین.
بوزقوشون، سهندین، قافلانتی داغین—
یورولمایب، گزه—گزه گلمیشم.

۱۳۶۹

«حیات»

حیاتین قایداسی، قراری بودور:
انسانلار دوغولوب، عرصه یه یئتر.
بیریسی یاشایار یاشاتماق اوچون
دونیادان کؤچنده شرفله گئده‌ر.

بیری حیات سورر، آنجاق دوشونمز—
گره‌ک اوندان قالا بیر ایز، بیر اثر.
یاشایار دونیادا بیر اؤلو کیمی،
حیاتی آنلاماز اؤله‌نه قده‌ر.

مثل وار، آتالار ئبله دئیبلر:
— «هر اؤت اؤز کؤکونون اوستونده بیتر.»
انسان اؤز کؤکوندن آیریلسا اگر
اولار یاشاماغی اؤلومدن بتّر.

۱۳٦۷

«بیلمه‌سم»

آلؤوسوز، توستوسوز اوْدلارا یاننام؛
صداقت‌دن ایلهام آلا بیلمه‌سم.
هرزمان وطنده، ائلده قینانام؛
ائل دردین یادیما سالا بیلمه‌سم.

زه‌هرلی بیرقیشا چئوریلر یازیم،
گؤلده اوزه‌بیلمز أورده‌ییم، قازیم،
چورور کؤینه‌یینده صدفلی سازیم
ائل غمین «دیلغم» ده‌چالا بیلمه‌سم

لاله‌لر، چیچک‌لر سارالیب، سوْلار،
بولبول ناله چکیب قانادین یوْلار،
غصه قالاخ—قالاخ، قلبیمه دوْلار
قورتولوش فیکرینه دالا بیلمه‌سم.

باخارحقارتله انسان، انسانا؛
سئویملی حیاتدان قالماز نشانا.
کاروانیم قوْشولماز آزاد کاروانا
ایلک باهار قئیدینه قالا بیلمه‌سم.

قافلانتی داغیندا قارایئل اسر،
ظالم اوْوچوبندی، بره‌نی کسر،
جیران کدرله‌نیب دوزلردن کوسر
اوْوچونو دیدرگین سالا بیلمه‌سم

۱۳۶۹

«سئویلیم، ساوالانیم»

وطنیمین بولبول لری،
عطیر ساچان سونبول لری،
سئویندیردیز کؤنول لری؛
آی سئویلیم، ساوالانیم؛
یوکسلدی شهرتیم، شانیم.

اوخشادیز گؤی بوداقلاری،
"سرین سولو بولاقلاری"،
گولو مستدیز دوداقلاری،
شوخ مارالیم، قوچ اصلانیم؛
آی سئویلیم، ساوالانیم.

سسیز دوشور داغا، داشا،
ائلیمیزده باشدان، باشا.
دینله ینلر دئییر: یاشا —
گؤزل قیزیم، مرد اوٌغلانیم؛
آی سئویلیم، ساوالانیم!

گلدی «قافلانتی» تبریزه،
ووروُلدو شیرین دیلیزه،
نغمه قوشوب دئدی سیزه:
سیزسیز منیم آدیم، سانیم؛
آی سئویلیم، ساوالانیم.

۱۳۶۸

سهئیلیم منیم

دوستومون اوغلو سهئیله

بوی آتیب یئتـه سن عقله، کامالا،
هامی لار بەیەنە، سهئیلیم منیم!
وئرەسن ائللرله بیرگون دال چالا،
یوردومدا اولمایا گیلئیلیم منیم.
قارتال تک قوْناسان سیلدیریم داشا،
قانین دامارینده قایناییب، داشا،
سن آرخا دوراسان یارا، یولداشا،
دئیەسن: وطندیر سئوگیلیم منیم.
کئشیکچی دوراسان دوغما وطنه،
فرصت وئرمەیەسن قاری دوشمنه،
انتقام آلاسان دؤنەبەدؤنه
آدینا گؤوەنه اؤز ائلیم منیم.
بو دونیا دوردوقجا، سنده دوراسان،
قافلانتی داغیندا قالا قوراسان؛
یاغی لار گلنده ضربه وواراسان،
پارلایا ایشیقلی سهئیلیم منیم.

۱۳۶۳

«آذربایجان اوشاق آدلاری»

«ائلناز» ایله «آرزو» وئریب ال— اله،
«وصال» تویون باشلاسینلار وطنده.
«ائل سئوه‌ن» لر آرزوسونا چاتسینلار،
غم— غصّه نی داشلاسینلار وطنده.

«تئللی» سازین دیللندیرسین عاشیقلار؛
سس بوروسون داغی، داشی «اورمان»ی.
شنلیک توتوب، سؤز قوشسونلار «کؤنول»دن،
یولا دوشسون «امید» لرین کاروانی.

آل گئیینسین «ائلین»، «ایلهام»، «ائلده‌نیز»؛
«آذر»، «نیگار» سئویندیرسین وطنی.
دامارلارا ایستی قانلار قایناسین،
چولغاسینلار عشق اوْدونا «روشن»ی.

«باهار» اولسون، «چیچک» آچسین آرزولار؛
عطیر ساچسین باغچالاردا— «باغداگول».
قوچ «نبی»لر چلنگ— چلنگ پایلاسین—
کؤوشنده گول، تارلادا گول، داغدا گول.

«شقایق»لر «سحر»، آخشام گول آچسین؛
«شیدا» «بولبول» هوه‌سلنسین، اوْخوسون.
«سارا»، «ساناز»، «سوْنا»، «گولناز»، «گول اندام» —
خوش ناخیشلی خالچالاری توْخوسون.

چیچک لنسین «لاله»، «نرگیز»، «یاسمن»؛
«شایان» اولسون شانلی «سهند» گوللنسین.
«آنار»، «آیدین»، «بابک»، «یاشار»، «جاویدان» -
آد قازانیب ائل ایچینده بللنسین.

«شفق» سالسین «سولماز» «گونش»، «آی‌بنیز»؛
«جوشقون» چایا دؤنسون شانلی «ساوالان».
«آصلان» «عیواض» آت اوْیناتسین داغلاردا،
سئیره چیخسین «ساهر»، «صمد»، «قهرمان».

دوزنگاهدا کؤر په «مارال» اوْیناسین؛
هئچ اوْچودان اوشنمه‌سین بیرآن دا.
سانجیلماسین ساری تیکان کوْللاری —
گول بیرینه دؤشنمه سین بیر آن دا.

قارا دومان «قافلانتی» داقالماسین؛
داها سورگون گئتمه سینلر «دورنا» لار.
«سعادت»دن پای آلارکن «سئویل» لر،
شن یاشاسین بوتون کؤر په اوشاقلار.

۱۳۶۹

«گئدیرم»

آلاجاقسان دؤشونه تئللی سازی، آل! گئدیرم؛
آیریلیق نغمه‌سینی چال گؤزه‌لیم، چال! گئدیرم.
بیلیرم دؤنمز ایدین، یوخ، سنی اؤیرتدی رقیب
دئمیرم گولدن آغیر سؤزده سنه، لال گئدیرم.
قارا قاشلار ائده‌جک قددیمی البتده کمان
آلاجاقدیر جانیمی، اوزده قوْشاخال، گئدیرم.
گؤرمه میشدیم سنی من، حسرتیله آغلایاسان
داها بسدیر گؤزه‌لیم، ائتمه‌منه آل، گئدیرم.
چاتاسان آرزولارا، دوشمه‌یه‌سن درده بیرآن
سنی من قارقیمارام، ساغلیق ایلا قال، گئدیرم.
یئته‌سن وصله گؤروم ایسته دی‌یین یار ایله‌سن
سالاسان باشینا آل — قیرمیزی گول شال، گئدیرم
آیلار، ایللر یاناجاق عشقینه «قافلانتی» اینان
او قولاج قوْللارینی بوْینوما دور سال، گئدیرم.

۱۳۶۴

«دئدی»

تؤکدی گؤز یاشینی او دلبر مهپاره دئدی
اوره‌یین آچدی منه، سیررینی آشکاره دئدی.
گئتمه!— یالواردی منه، باغریمی سن ائیله مه‌قان
بوقده‌ر آغ گونومو ائتمه منیم قاره— دئدی.
دئمه اؤیرتدی رقیب، سئوگیلیم! عشقیمدن اوتان
اویمادیم، اویمامیشام هرگلن اغیاره،— دئدی.
و ورما بؤهتان بوتمیز عشقیمه، انصاف ائله، گل—
بوسینیق کؤنلوموسن ائتمه داهایاره— دئدی.
قورخورام آیریلیغین دردیمی داغلارجا ائده
اوندا لُقمان‌دا گله، اولمایا بیر چاره— دئدی.
منده هجرانا دؤزوم یوخ، ائده‌رم آه و فغان
گئده‌ر اولسان، دؤنه جک غنچه گولوم خاره— دئدی.
سئومه سئیدیم سنی من ایلک دفعه «قافلانتی»، اینان—
کؤنلومو وئرمزایدیم سن کیمی دیلداره— دئدی.

۱۳۶٤

«گئتمه رم»

تا کی وار جانیم منیم جسمیمده، جانان! گئتمه رم.
اؤلسادا باغریم هرآن ظولم ایله شان—شان، گئتمه رم.
سارسیدانماز عشقینه صادق لری، جان قورخوسو
وورسالاردا قلبیمه تیر ایله پیکان، گئتمه رم
چاره قیللام، چون مودام انسان گره ک ائتسین تلاش
اولمایینجا دردلره صدقیله درمان، گئتمه رم.
خالقیمین، آند ایچمیشم شان—شهرتین آرتیرماغا
یازمایینجا بؤیله یوز مینلرجه دیوان گئتمه رم.
دؤنمه رم بیرآن گئری قافلانتی دا طوفان قوپا
حق یولوندا حاقلی یام، وئرسمده من جان، گئتمه رم.

۱۳٦٤

«گئتدی»

خطرینه دَیمه دیم اوّل سئوگیلی جانان گئتدی؛
سیندیریب عهدیمیزی، گؤزلری جیران گئتدی.
ساچلارین سرمیشیدی سرو کیمی ساغ — سوْلونا،
قصدیله قوْیدو منی حوسنونه حیران، گئتدی.
نئچه ایل آرزو ایله تیکدی‌ییم عشقین ائوینی،
بیرجه آندا داغیدیب، ائیله‌دی ویران، گئتدی.
بوقده‌ر بیلمزایدیم دَیمه — دوشرمیش او صنم،
نئجه گؤر ائتدی منی حال پریشان، گئتدی.
دوشدو «قافلانتی» یامان درده، دئییر — آنداولسون —
عشقینه دلبریمین آغلاییرام‌قان، گئتدی.

۱۳٦۸

■ ■ ■

شاعیر ساپلاقین غزلیندن تضمین

گول سئویب گول خطرینه بولبوللر افغانسیز دئییل؛
بؤیله بیر عشقین یولو بیرآن‌دا کاروانسیز دئییل،
دوشسه ده چووغونلارا کاروانی سار وانسیز دئییل،
«ای کؤنول! سئودایولو عالمده هجرانسیز دئییل،
وصله امکان اولسا هیجران دردی درمانسیز دئییل.»

آرخالان انسانلارا ائل قئیدینه قال، آرخالان!
چاپدیر آزادلیق آتین یوردومدا دؤردنال، آرخالان!
سارسیدانماز لار سنی، دائیم قلم چال، آرخالان!
«دالغالان ای چسمیمین عمانی — بحری دالغالان!
عشقه و ورغون کؤنلوموز دریاسیز، عمانسیز دئییل.»

آغلادیم ایللر بویو، قارداش دئیه، قان آغلادیم،
حق یولوندا قایئادی قلبیمده آل قان، آغلادیم،
آختارارکن ائللرین دردینه درمان، آغلادیم،
«من وصال اوغروندا أوز قانیملا پیمان باغلادیم،
حق سئوه‌ر شاعر، عزیزیم عهده پیمانسیز دئییل.»

گول اکیب شعرّیتین باغیندا باغبانلا شمیشام،
سئومیشم دوزیول گئده‌ن انسانی، انسانلا شمیشام،
دوشموشم عصیانلارا حق اوسته، عصیانلاشمیشام،
«آیری دوشموش ائللرین دردی له طوفانلا شمیشام،
شعریمین بیرکلمه‌سی، بیر بیتی طوفانسیز دئییل.»

یوردومون هرتارلاسی سوسنلی دیر، سونبوللودور،
دیروه‌لر قارتاللی دیر، گؤللر صونا بولبوللودور،
قیزلاری، اوغلانلاری حسرت چکیبدیر، بللی دیر،
«نغمه‌میز هیجران کدرلی، آیریلیق نیسگیللیدیر،
غم قوناقلی عؤمر و موز بیر آن دا مهمانسیز دئییل.»

کؤنلوموز عشقین سؤزون یازدی وطن ائولادینا،
افتخار ائتدیک بواوْدلار یوردونون پاک آدینا.
سس وئره شاعر گره‌ک اؤز خالقینین فریادینا،
«سینه‌میز آماج اولارکن آیریلیق صیّادینا،
قانه دؤنموش قلبیمیز بیرآن‌دا پیکانسیز دئییل.»

سانما اصلانسیز قالیبدیر یوردومون هر کؤوشنی —
تولکولر جولان ائدیرلر، قاپساییبلار گولشنی.
دوز سئچیبدیر ائللریم چوخداندی دوستدان، دوشمنی،
«قوی جنوب حسرتلی «رستم» دیئله‌سین بو نغمه‌نی:
تبریزین بیر داخماسی ایندی «سلیمان» سیز دئییل.»

قهرمانلار سنگری، جیرانلارا شن اوْیلاغام،
ظولم الی له سانماپین سؤلموش، سارالمیش یار پاغام.
سوسمایان، سارسیلمایان قافلانتی یام، ائللر! ساغام.
من آراز هیجرانلی، من صابر دؤزوملو «ساپلاغام»
یازدیغیم غم‌نامه‌لر حسرتسیز، حرمانسیز دئییل.»

معاصر آذربایجان شعرینیدن نمونه‌لر ۲

مرکز پخش نشر مینا: خیابان انقلاب
خ– فروردین– بن بست حقیقت پلاک ۶۰
تلفن ۶۶۵۲۰۹